

HET GEBOUW

Tekst: Martijn de Graaff • Fotografie: Dirk Kreijkamp

De Hall of Fame

Heeft u ook een bijzonder gebouw, laat het ons weten: redactie@vo-raad.nl

Links de uitbreiding uit 1989-1990

De hal met borstbeelden van Prins Hendrik en Johan de Wit

De dynamiek van een klassiek gebouw

In 1876 gaf koning Willem III de opdracht in Apeldoorn een koninklijke HBS te bouwen. Dat is nu de KSG Apeldoorn, die als enige school het predicaat 'koninklijk' draagt. Ook het gebouw is uniek, want het is waarschijnlijk het oudste gebouw van Nederland dat altijd de functie van middelbare school heeft gehad. Hoe zorg je dat een dergelijk gebouw voldoet aan de eisen van modern onderwijs? André Schijff is hoofd facilitaire zaken.

Waarom liet Willem III deze school bouwen?

"In die tijd was er nog geen middelbaar onderwijs op de Veluwe. De burgemeester van Apeldoorn en veel gegoede burgers wilden graag een hbs oprichten, alleen vond de gemeenteraad dat te duur. Vervolgens heeft de burgemeester via een omweg de koning gevraagd het voorstel te steunen. Die reageerde door 10.000 gulden beschikbaar te stellen en uiteindelijk ook een stuk grond. Om die reden stemde de gemeenteraad uiteindelijk in. De naam van de broer

van Willem III, Prins Hendrik der Nederlanden, werd aan de school verbonden. Vandaar dat we het predicaat 'koninklijk' hebben."

Het was het begin van een lange geschiedenis.

"Het begon met twaalf leerlingen, zeven leraren en een directeur. In 1882 kwam het eerste meisje op school. Het leerlingenaantal groeide zo snel dat we altijd met huisvestingsperikelen te kampen hebben gehad. Begin

twintigste eeuw werd een aantal lokalen aangebouwd en kwam er een tekenlokaal boven op het dak. In de jaren zestig was er een ambitieus plan voor een behoorlijke uitbreiding; daarvan zijn alleen een gymzaal en een aantal lokalen gerealiseerd. Sowieso zijn er geregeld plannen geweest voor een compleet nieuw gebouw. Omdat er op die momenten geen geld was, is dat nooit gebeurd. Gelukkig, zou ik zeggen. In de jaren 1989-1990 is er eindelijk een nieuwe vleugel gekomen. Die werd in 1999 gevolgd door een techniekpaviljoen. Daarbij is de aanbouw uit het begin van de eeuw gesloopt. Vanwege 'de fraaie integratie van oud en nieuw' kregen we voor deze nieuwbouw een eervolle vermelding bij de tweejaarlijkse Scholenbouwprijs. Nog steeds vind ik dat we de verschillende stijlen mooi met elkaar hebben verbonden; ze bijten elkaar niet."

Een gebouw met delen uit verschillende periodes en de eisen van modern onderwijs. Hoe combineer je dat?

"Ons onderwijs staat nooit stil, dat betekent dat het gebouw ook niet stil staat. Het gebruik van ICT is natuurlijk enorm toegenomen; we hebben een mediatheek en digiborden. Werkplekken voor leerlingen blijven een knelpunt nu iedereen zijn eigen device meebrengt. We zijn een monument; dat betekent dat je niet zomaar zaken kunt aanpassen. Ook niet als het om klimaatbeheersing en duurzaamheid gaat. Er wordt nog lesgegeven in lokalen uit het begintijd. Dat heeft zeker zijn charme, maar handig is het niet."

Wat zijn de plannen?

"In 2005 hebben we een ander pand in de straat in gebruik genomen, een voormalige rijksleerschool. Dat zorgt voor meer ruimte. Ook hebben we een glazen locker-huis aan het oude pand gebouwd. In de zomer van 2020 willen we de binas-vleugel gaan verbouwen; dat is echt nodig om modern onderwijs te kunnen blijven geven. Er komt meer openheid; lokalen worden inzetbaar voor meerdere vakken en de inrichting moet zo zijn dat de TOA's meer kunnen samenwerken."

Wat is het mooiste plekje van de school?

"Ik kan er erg van genieten als ik in de ochtend aan kom rijden. De zon is net op en er hangt een lichte mist over het terrein. De school is omringd door oude, statige bomen. Vervolgens ga ik het oude deel binnen en kom ik in de hal met borstbeelden van onder anderen Prins Hendrik en Johan de Wit. Als ik doorloop, kom ik in onze Hall of Fame: daar hangen lampen met portretten van leerlingen die iets hebben bereikt, zoals Piet de Jong (minister-president), Erik Mesie (zanger Toontje Lager) en Albert Alberts (schrijver). Dan is onze geschiedenis bijna tastbaar."

Met dank aan oud-conrector Jan Heerze, die samen met oud-docenten Harmke Vlot en Jan Wentzel de geschiedenis van de school tot leven bracht in het boek 'Een beeld van de school'.

IN HET KORT:

School: Koninklijke Scholengemeenschap Apeldoorn

Plaats: Apeldoorn
Bouwjaar en architect oude deel: 1876-1877, C.W.A. de Groot ('Opzigt der Gemeentewerken')

Bouwjaar en architect jaren zestig-deel: Gemeentewerken Apeldoorn, 1960-1961
Bouwjaar en architect nieuwe vleugel: Van den Broek en Bakema, 1989
Aantal leerlingen: 1.200

Rector: Nan Botting
Bijzonderheden: waarschijnlijk het oudste schoolgebouw van Nederland dat nog altijd in gebruik is.